

©Borgis

Sprawozdanie z działalności Sekcji Fitoterapii PTL w latach 2018-2021

W okresie od 12 października 2018 do 9 września 2021 roku Zarząd Sekcji Fitoterapii realizował kolejno wnioski zgłaszane podczas obrad Walnego Zgromadzenia Członków w dniu 12 października 2018 roku. Jedną z inicjatyw było propagowanie wiedzy z zakresu fitoterapii wśród szerokiego kręgu lekarzy, farmaceutów i studentów Uniwersytetów Medycznych.

W związku z powyższym Zarząd Sekcji Fitoterapii rozpoczął prace merytoryczne i organizacyjne w celu przygotowania ogólnokrajowej konferencji ziołolecznictwa, podejmując współpracę z Prowincją Polską Zakonu Bonifratrów pod wezwaniem Zwiastowania N.M.P. Prowincja ma nie tylko bogatą tradycję ziołolecznictwa, ale także w jej strukturach działa kilka poradni ziołolecznictwa prowadzonych przez lekarzy. Odpowiedzialność za poziom naukowy konferencji przyjął na siebie Komitet Naukowy pod kierownictwem prof. dr. hab. Waldemara Buchwalda z Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu. Komitet współtworzyli profesorowie i wykładowcy Uczelni Medycznych, w tym członkowie Sekcji, a także lekarze praktycy o doświadczeniu fitoterapeutycznym oraz członek Komitetu Naukowego ESCOP (European Scientific Cooperative on Phytotherapy). To dzięki temu szacownemu gronu, a zwłaszcza dzięki profesorom Uniwersytetów Medycznych, ogłoszono na konferencji 23 interesujące doniesienia, najwięcej kolejno z Uniwersytetu Medycznego w Gdańsku oraz Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Główny ciężar organizacyjny związany z konferencją wzięło na siebie Centrum Medyczne Bonifratrów w Warszawie. W rezultacie Bonifraterska Konferencja Ziołolecznictwa 2019 pt. „Fitoterapia, tradycja, współczesność, perspektywy rozwoju”, która odbyła się w 29 listopada 2019 roku w Warszawie, cieszyła się dużym zainteresowaniem (ponad 100 uczestników), zwłaszcza wśród pracowników naukowych Wydziałów Farmaceutycznych, lekarzy, ale także osób związanych z fitoterapią czy przemysłem zielarskim.

Niestety Sejmik Zielarski, w którego organizację był zawsze zaangażowany Zarząd Sekcji Fitoterapii, zaplanowany na czerwiec 2020 roku w Trzebawiu koło Stęszewa, został odwołany ze względu na sytuację epidemiczną w kraju.

W ramach propagowania fitoterapii członkowie Sekcji oraz Zarządu prowadzili wykłady, m.in. na studiach podyplomowych dla lekarzy i farmaceutów organizowanych przez Katedrę i Zakład Farmakognozji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, pt. „Zioła w profilaktyce i terapii”, a także dla słuchaczy innych wyższych Szkół Medycznych w kraju. Cieszą się one niezmiennie dużym zainteresowaniem nie tylko w środowisku medycznym. Inną formą propagowania fitoterapii było uczestnictwo wraz z wygłoszeniem wykładu w konferencjach związanych z fitoterapią, organizowanych na terenie całego kraju, m.in. w „Zielarskiej Konferencji Kobiet” w Korycinach i innych: „Probiotyki – Zioła – Nutraceutyki” we Wrocławiu oraz „Zioła, sport, uroda” w Koninie.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Sekcji prowadził działania mające na celu modyfikację i rozszerzenie projektu Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dotyczącego standardów kształcenia, przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego, o elementy związane z wykorzystaniem w terapii roślinnych produktów leczniczych. Mimo zdecydowanego poparcia naszych postulatów ze strony Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych (KRAUM) – prof. dr. hab. Przemysława Jałowickiego ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego – nie uzyskaliśmy pozytywnej odpowiedzi ze strony Ministerstwa.

Niezależnie od powyższych działań, Zarząd Sekcji Fitoterapii, starając się aktywizować w tej sprawie wszystkich członków Sekcji, uczestniczył w jak najszerszym gronie w pracach Zespołu Parlamentarnego do spraw Ekologii i Polskiego Zielarstwa, w tym m.in. 15 maja 2019 roku w spotkaniu pt. „Wymagane zmiany w kształceniu lekarzy, farmaceutów i innych pracowników służby zdrowia w dziedzinie fitoterapii”.

W związku z Jubileuszem 35-lecia działalności Przedsiębiorstwa Hasco-Lek we Wrocławiu, głównego sponsora działalności wydawniczej, prezes Sekcji, prof. Waldemar Buchwald, wraz z członkami Zarządu: prof. Bogdanem Kędzia i mgr Elżbietą Hołderną-Kędzia, przekazali list gratulacyjny na ręce prezesa Zarządu Hasco-Lek – dr. n. farm. Stanisława Hana.

W ramach współpracy z Kołem NOT przy Instytucie Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich trzech członków Zarządu Sekcji 15 października 2018 roku wzięło udział w wyjeździe szkoleniowym do Przedsiębiorstwa „Eldex Medical” w Łubowej, wytwarzającego standaryzowane ekstrakty roślinne, oraz do Wielkopolskiego Centrum Zaawansowanych Technologii w Morasku.

Z kolei 5 września 2019 roku czterech członków Sekcji zapoznało się z wytwarzaniem produktów z lnu i konopi w Zakładzie Doświadczalnym Instytutu – Lenkon w Sęszewie.

Bardzo istotną rolę w propagowaniu roślin leczniczych, surowców zielarskich i preparatów roślinnych w środowisku medycznym odgrywa niezmiennie, już od 2000 roku, kwartalnik „Postępy Fitoterapii” jako organ Sekcji Fitoterapii PTL. Niezależnie od publikowanych prac oryginalnych i przeglądowych, zamieszczane są w nim również komunikaty dotyczące szkoleń i konferencji organizowanych przez Sekcję Fitoterapii i PKZ dla lekarzy, farmaceutów oraz studentów medycyny i farmacji. Czasopismo ukazuje się systematycznie dzięki staraniom i dużemu zaangażowaniu Wydawnictwa Borgis w Warszawie, wsparciu finansowemu firmy Hasco-Lek S.A. oraz niestrudzonemu redaktorowi prowadzącemu czasopismo – prof. dr. n. farm. Bogdanowi Kędzi.

Z głębokim żalem informujemy Szanownych Państwa o śmierci najpierw w dniu 20 lipca 2020 roku prof. Bogdana Kędzi, członka Zarządu Sekcji, następnie 19 listopada 2020 roku – prof. dr. hab. n. roln. Waldemara Buchwalda, prezesa Zarządu Sekcji, a 6 czerwca 2021 roku – prof. dr. n. farm i n. med. Wiktora Stelmacha, członka Zarządu Sekcji w latach 2006-2018. Wspomnienie poświęcone życiu i działalności prof. B. Kędzi zostało opublikowane na łamach „Postępów Fitoterapii” w numerze 3/2020, o prof. W. Buchwaldzie w numerze 2/2021, a dedykowane prof. W. Stelmachowi ukaże się prawdopodobnie jeszcze w tym roku. Niezależnie od tego, krótkie biografie profesorów B. Kędzi i W. Buchwalda znalazły się w wydaniu książkowym poświęconym Jubileuszowi 90 lat istnienia Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu.

W związku ze śmiercią kolejno członka, a następnie prezesa Zarządu Sekcji Fitoterapii PTL oraz rozbieżnością między liczbą wiceprezesów wybranych przez Zarząd 18 października 2018 roku a zapisami statutowymi, a także wobec ogromu wyzwań stojących przed Zarządem i jednocześnie wobec administracyjnych ograniczeń dotyczących spotkań, uzasadnianych zagrożeniem epidemiologicznym, Zarząd Sekcji Fitoterapii PTL podjął decyzję o zwołaniu Nadzwyczajnego Walnego Zebrania.

Celem Nadzwyczajnego Walnego Zebrania będzie podjęcie decyzji odnośnie do skrócenia kadencji obecnego Zarządu Sekcji Fitoterapii (co rekomendujemy) i wyboru Zarządu Sekcji na lata 2021-2025 oraz przeprowadzenie zmian w Statucie Sekcji. Zmiany Statutu dotyczyłyby liczby wiceprezesów (zwiększenie w Statucie w sposób nieobligatoryjny o jedną osobę), liczby wybieranych członków Zarządu (zwiększenie wybieralnych członków zarządu o jedną osobę), a także zmian w Statucie, umożliwiających przeprowadzania spotkań Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady Naukowej i Walnego Zebrania członków Sekcji Fitoterapii w formie zdalnej.

W związku ze śmiercią Redaktora Prowadzącego „Postępy Fitoterapii”, na spotkaniu członków Zarządu kwartalnika „Postępy Fitoterapii” i Kierownictwa Redakcyjnego Wydawnictwa Medycznego Borgis z Warszawy – redagowanie czasopisma powierzono Pani prof. dr. hab. n. farm. Irenie Matławskiej. Przed Panią Redaktor Prowadzącą „Postępy Fitoterapii” stoi bardzo trudne zadanie pozyskiwania naukowców, skłonnych do publikowania swych prac na jego łamach, bowiem z przyczyn od nas niezależnych, mimo usilnych starań, „Postępy Fitoterapii” nie zostały wpisane na Ministerialną Listę Czasopism Punktowanych.

Publikacje członków Sekcji Fitoterapii ukazywały się również na łamach innych czasopism punktowanych z Listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, m.in. „Herba Polonica”, „Molecules”. Niezależnie od tego członkowie Sekcji popularyzowali swą wiedzę dotyczącą surowców i preparatów roślinnych wśród szerokiego grona odbiorców, m.in. za pomocą różnego rodzaju mediów.

W związku z sytuacją epidemiczną w kraju, decyzją Zarządu SF-PTL podjęto w systemie zdalnym 3 uchwały o powołaniu nowych członków, tj. 5 czerwca 2019 roku – 16 osób, 20 października 2020 roku – 8 osób i 26 października 2020 roku – 10 osób. Na Walnym Zebraniu Członków w dniu 9 września br. przyjęto ponadto jednogłośnie do Sekcji Fitoterapii 1 osobę. Obecnie Sekcja liczy więc 160 członków, w tym 8 członków Zarządu i 3 członków Komisji Rewizyjnej.

W okresie sprawozdawczym Sekcja Fitoterapii PTL w oparciu o umowę z dnia 19 lutego 2021 roku podjęła współpracę z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Koninie. Jej celem będzie realizacja wspólnych przedsięwzięć w zakresie dydaktycznym, naukowo-badawczym w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu.

W imieniu Zarządu Sekcji Fitoterapii PTL zastępca Prezesa Sekcji serdecznie podziękował wszystkim członkom Sekcji, którzy angażowali się w jej działalność statutową w minionej kadencji. Na koniec przedstawił katalog spraw, które zdaniem obecnego Zarządu wymagałyby realizacji w pierwszej kolejności.

Podstawową jest bardzo trudna do przeforsowania kwestia włączenia zagadnień fitoterapeutycznych zarówno do systemu edukacji studenckiej, jak i lekarskiego szkolenia podyplomowego, wówczas najlepiej w formie umiejętności certyfikowanej przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego.

W realizacji tego i innych celów statutowych Sekcji niewątpliwie pomocne byłoby powstanie, wzorem innych państw Unii Europejskiej, Katedr Naturolecznictwa czy Katedr Naturolecznictwa i Medycyny Integrycyjnej na Uczelniach Medycznych.

Niezwykle ważnym jest również dążenie do wpisania „Postępów Fitoterapii” na Ministerialną Listę Czasopism Punktowanych.

Oprócz tego, ze względu na pojawiające się okresowo, a uzasadniane sytuacją epidemiologiczną administracyjne ograniczenia w możliwościach organizowania spotkań, Zarząd będzie musiał opracować stałe metody zdalnego kontaktowania się między członkami Zarządu i ewentualną organizację konferencji również w trybie uczestnictwa zdalnego.

Należy żywić nadzieję, że Zarząd Sekcji Fitoterapii PTL pod kierunkiem nowego Prezesa wypracuje skuteczne sposoby pokonania dotychczasowych przeszkód i z pożytkiem dla fitoterapii w Polsce zrealizuje wytyczone przez Walne Zebranie cele.

*Zastępca Prezesa Sekcji
Dr n. med. Dariusz Szabela*

*Sekretarz Sekcji
Mgr farm. Elżbieta Holderna-Kędzia*